

TELEGRAAFCOLUMNIST JACQUES GANS

Een Bussumse non-conformist

In de jaren 60 van de vorige eeuw kenden velen Jacques Gans als columnist van De Telegraaf. Daar spuwde hij van 1955 tot 1972 dagelijks zijn gal over alles wat maar links was en in het bijzonder over de PvdA en VARA.

Telegraaflezers waren dol op zijn schrijfsels, maar Telegraafhaters konden zijn bloed wel drinken. Toch is er over deze Bussumse non-conformist nog wel wat anders te vertellen. In zijn jonge jaren was hij communist en tot begin jaren 50 had hij een goede naam in literaire kringen en bij het voormalig verzet.

Naar Bussum

Jacques Gans (1907-1972) was het vierde kind in het gezin. Zijn joodse vader was commissionair bij een Amsterdamse diamantfirma. Het gezin verhuisde nogal eens, maar in de zomer van 1921 landde de familie Gans definitief in Prins

Mauritslaan 17 in Bussum. Jacques was toen 13 jaar en kwam terecht in de tweede klas van de Gooische H.B.S. Gans vond het in Bussum maar een dooie boel en vroeg zich later af of hij ooit revolutionair geworden was als hij in zijn jeugd niet zo dicht 'op de aller onverdraaglijkste domheden van de bourgeoisie had gezeten, die in dit plaatsje zoo ruimschoots vertegenwoordigd waren'. Hij spijbelde veel en op school onderscheidde hij zich door afwijkend gedrag. Hij bleef twee keer zitten en zou de school zonder diploma verlaten. Hij spiegelde zich aan Japi, de 'uitvreter' uit het gelijknamige verhaal van Nescio: iemand die bohemien wil zijn en het liefst op de zak van anderen teert. Toch was hij bepaald niet dom en hij was hevig geïnteresseerd in literatuur.

Naar Parijs en Berlijn

Een kantoorbaan lag hem niet en al snel vertrok hij naar Parijs

■ Indentiteitsbewijs uit de jaren 30 van de jonge Gans.

waar hij inderdaad als bohemien leefde. Hij zwierf er over straat en frequenteerde vrienden en vriendinnen, schrijvers en kunstenaars of wat daar in de Parijse cafés voor doorging. Hij bivakkeerde in kleine hotelkamertjes en schreef stukjes die weinig opleverden. Als hij blut was kwam hij bij zijn ouders in Bussum weer wat geld bietsen. In 1931 kreeg zijn leven meer inhoud: hij ging

Na de oorlog terug in Nederland werd hij in brede kring gewaardeerd voor zijn inzet

naar Berlijn, sloot zich aan bij communisten, schreef en vocht tegen het nazisme en de SA, de paramilitaire Sturm Abteilung van Adolf Hitler. Terug in Nederland werd Gans een lid van de communistische partij. Maar de kadaverdiscipline die van hem verwacht werd lag hem niet en zo werd hij in korte tijd juist een uiterst strijdbare anti-communist.

Naar Engeland

Zijn verzet tegen het nazisme, het fascisme én het communisme zette hij tijdens de bezetting voort. In 1942 vluchtte hij samen met een oude schoolvriend uit Bussum, Hein Siedenburg, via Frankrijk, Spanje en Portugal naar Engeland. Hij deed er een jaar over om Londen te bereiken, waar hij door koningin Wilhelmina werd ontvangen. In Engeland was hij

geweken Nederlanders opgang deden. Na de oorlog werd hij in brede kring gewaardeerd voor zijn inzet tijdens de oorlog en in literaire kringen ook vanwege zijn twee autobiografische romans, 'Liefde en goudvisschen' en 'Het vege lijf'.

Telegraaf columnist

Zijn populariteit daalde, althans in linkse kringen, danig toen hij zijn bohemien-leven opgaf en columns ging schrijven, eerst voor de Haagse Post en een paar jaar later voor De Telegraaf. Hij bestreed inmiddels te vuur en te zwaard allerlei vernieuwingen die hij beschouwde als beperkingen van de individuele vrijheid. Het rumoer dat hij en zijn collega's maakten zorgde wél voor meer abonnees op de Telegraaf. Eindeloos treiteren en doorzeuren, wat hij ook al voor die tijd had gedaan, was ook hier zijn handelsmerk. Zijn rooken drinkgewoonten en zijn onangepast gedrag bespoedigden zijn dood in 1972.

Bron:

Willem Maas, Jacques Gans. Biografie, De Prom, 2002

Klaas Oosterom

■ De Telegraaf in de jaren 60.

UIT DE FOTOCOLLECTIE VAN HET GEMEENTEARCHIEF

www.gooienvechthistorisch.nl 035 207 09 99 Cattenhagestraat 8, Naarden

Oldtimerdag?

Nee hoor, een gewoon straatbeeld in 1971! Bezoekers van het Muiderslot parkeerden langs de rondweg die naar het poortgebouw van het Muiderslot voerde. De rondweg werd het jaar erop officieel omgedoopt tot Ton Kootsingel, genoemd naar de slotvoogd die na 24 slotjaren met pensioen ging.

FOTO: ARCHIEF REDACTIE GOOI- EN EEMLANDER

■ Jacques Gans omstreeks 1965. Foto Cor Stutvoet